

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005018

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Полієнко Андрій Юрійович

2. Andrii Y. Polienko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-7704-1601

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 032 Історія та археологія

Дата захисту: 25-08-2026

Спеціальність за освітою: 032 Історія та археологія

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14805

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03, 03.29

Тема дисертації:

1. Волонтерський рух на Чернігівщині у роки російсько-української війни (2014–2025 рр.)
2. The Volunteer Movement in the Chernihiv Region during the Russian-Ukrainian War (2014–2025).

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні на підставі широкого кола актуалізованих джерел, частина з яких уперше запроваджується до наукового обігу, і наукової літератури схарактеризовані сутність, процеси становлення і розвитку волонтерського руху на території Чернігівської області під час російсько-української війни 2014–2025 рр., форми і напрямки волонтерської діяльності, а також реконструйовано соціальний портрет представників місцевого волонтерства. У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету, завдання, сформульовано об'єкт та предмет дослідження, окреслено його територіальні та хронологічні рамки; зазначено наукову новизну, запропоновано практичне використання отриманих результатів; показано зв'язок роботи з науковими темами, програмами, планами; подано відомості про теоретико-методологічне підґрунтя, структуру роботи, апробацію її результатів, яка включає оприлюднення її основних положень на наукових конференціях та у наукових публікаціях. У першому розділі «Методологія

дослідження, історіографія проблеми та джерельна база роботи» охарактеризовано теоретико-методологічне підґрунтя роботи, а саме принципи і методи дослідження, розглянуто стан наукової розробки проблеми, схарактеризовано і проаналізовано актуалізовану джерельну базу дослідження. Вивчення процесів становлення і розвитку волонтерського руху на території Чернігівської області під час російсько-української війни 2014–2025 рр., форм і напрямків волонтерської діяльності було здійснено на підставі застосування загальнонаукових принципів історичного пізнання – історизму, системності, багатфакторності, об'єктивності, комплексності, а також діяльнісного підходу. Методологічну основу дослідження становить поєднання загальнонаукових (аналіз і синтез, індукція та дедукція, логічний, історико-описовий) та спеціально-історичних методів (хронологічний, історіографічного аналізу, критики джерел, історико-системний, ретроспективний, історико-порівняльний), що дозволило комплексно дослідити еволюцію волонтерського руху. Ключове значення мав метод усної історії, який забезпечив збір, фіксацію та інтерпретацію свідчень учасників волонтерського руху й дав змогу реконструювати повсякденні практики та мотивації. Теоретичну основу доповнює концепція комунікативної дії Ю. Хабермаса, що дозволяє розглядати волонтерство як форму соціальної взаємодії, в межах якої через довіру та солідарність формується простір воєнного повсякдення. Понятійний апарат («волонтерство», «добročинність», «благодійність») інтерпретовано з використанням міждисциплінарного підходу. У процесі підготовки дисертаційного дослідження було опрацьовано наявний історіографічний матеріал. Повсякденне життя населення та розгортання волонтерського руху під час російсько-української війни на всеукраїнському рівні досліджують Г. Боднар, Г. Грінченко, А. Киридон, О. Лисенко. На регіональному рівні науковою розробкою порушеної проблеми займається колектив Науково-дослідного центру усної історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка в межах реалізації тем науково-дослідних робіт «Регіональна історія та історіографія Північного Лівобережжя» та «Етнографічні дослідження Чернігівщини». Аналіз історіографічного підґрунтя дозволив з'ясувати стан наукової розробки проблеми та виявити наявні прогалини, а також підтвердив актуальність обраної теми та необхідність її наукової реалізації. Джерельну базу дисертаційного дослідження складають наступні види джерел: нормативно-правові акти (міжнародне і національне законодавство та підзаконні акти, документи органів місцевого самоврядування), джерела особового походження (щоденники, спогади, мемуари), матеріали періодичної преси та електронних засобів масової інформації, статистичні та аналітичні матеріали, соціологічні моніторингові дослідження, усноїсторичні свідчення, в тому числі зібрані автором у процесі наукового пошуку. Допоміжне значення має використання аудіовізуальних джерел, котрі були застосовані при укладанні додатків.

2. The dissertation research, based on a wide range of updated sources, some of which are being introduced into scientific circulation for the first time, and scientific literature, characterizes the essence, processes of formation and development of the volunteer movement in the territory of Chernihiv region during the Russian-Ukrainian war of 2014–2025, forms and directions of volunteer activity, and also reconstructs the social portrait of representatives of local volunteerism. The introduction substantiates the relevance of the study, defines its goal, objectives, formulates the object and subject of the study, outlines its territorial and chronological framework; indicates scientific novelty, proposes practical use of the obtained results; shows the connection of the work with scientific topics, programs, plans; provides information on the theoretical and methodological basis, structure of the work, testing of its results, which includes the publication of its main provisions at scientific conferences and in scientific publications. The first section, “Research Methodology, Historiography of the Problem and Source Base of the Work,” describes the theoretical and methodological basis of the work, namely the principles and methods of research, considers the state of scientific development of the problem, characterizes and analyzes the updated source base of the study. The study of the processes of formation and development of the volunteer movement in the territory of Chernihiv region during the Russian-Ukrainian war of 2014–2025, the forms and directions of volunteer activity was carried out on the basis of the application of general scientific principles of historical knowledge – historicism, systematicity, multifactoriality, objectivity, complexity, as well as an activity

approach. The methodological basis of the study is a combination of general scientific (analysis and synthesis, induction and deduction, logical, historical-descriptive) and special-historical methods (chronological, historiographical analysis, source criticism, historical-systemic, retrospective, historical-comparative), which allowed for a comprehensive study of the evolution of the volunteer movement. The oral history method was of key importance, which ensured the collection, recording and interpretation of testimonies of participants in the volunteer movement and made it possible to reconstruct everyday practices and motivations. The theoretical basis is complemented by the concept of communicative action of Y. Habermas, which allows us to consider volunteering as a form of social interaction, within which the space of military everyday life is formed through trust and solidarity. The conceptual apparatus (“volunteerism”, “benevolence”, “charity”) was interpreted using an interdisciplinary approach. In the process of preparing the dissertation research, the available historiographical material was processed. The everyday life of the population and the deployment of the volunteer movement during the Russian-Ukrainian war at the all-Ukrainian level are being studied by G. Bodnar, G. Grinchenko, A. Kyrydon, and O. Lysenko. At the regional level, the scientific development of the raised problem is being carried out by the team of the Scientific Research Center for Oral History Research of the O.M. Lazarevsky Educational and Scientific Institute of History and Socio-Humanitarian Disciplines of the T.G. Shevchenko National University “Chernihiv Collegium” within the framework of the implementation of the themes of scientific research works “Regional History and Historiography of the Northern Left Bank” and “Ethnographic Studies of the Chernihiv Region”. The analysis of the historiographical background allowed us to clarify the state of scientific development of the problem and identify existing gaps, and also confirmed the relevance of the chosen topic and the need for its scientific implementation. The source base of the dissertation research consists of the following types of sources: regulatory legal acts (international and national legislation and by-laws, documents of local government bodies), sources of personal origin (diaries, memoirs, memoirs), materials of the periodical press and electronic media, statistical and analytical materials, sociological monitoring studies, oral history testimonies, including those collected by the author in the process of scientific research. The use of audiovisual sources, which were used in compiling the appendices, is of auxiliary importance.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Полієнко А.Ю. Інституціоналізація волонтерства в Україні під час російсько-української війни (2014–2023 рр.). Актуальні питання у сучасній науці. 2024.№ 1(19). С. 848–860. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024 1\(19\)](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024 1(19))
- Полієнко А. Ю. Волонтерський рух в Україні в умовах російсько української війни як прояв солідаризації громадянського суспільства. Громадянське суспільство України: стан і перспективи розвитку в умовах російсько-української війни: монографія / [Герасіна Л.М., Клімова Г.П., Погрібна В.Л. та ін.]. Харків: Право, 2025. С. 352–369. DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178602987>
- Полієнко А. Ю. Особливості військового волонтерства на Чернігівщині під час російсько-української війни (2014–2025). Вісник науки та освіти. 2025. №6 (36). С.1888–1909. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786 6165-2025-6\(36\)-1888-1909](https://doi.org/10.52058/2786 6165-2025-6(36)-1888-1909).
- Полієнко А. Ю. Волонтерство як засіб формування громадянської ідентичності та соціальної відповідальності студентської молоді в умовах викликів сьогодення (на прикладі Національного

університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка). Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. 2025. Вип. 34 (190). С. 100–105. DOI: 10.58407/visnik.253415.

- Полієнко А. Ю. Історичні витоки та традиції волонтерства як соціального явища. *Juvenia Studia: Збірник наукових праць студентів та молодих учених*. Чернігів: ФОП Лозовий В.М., 2023. Вип. 13. С. 51–54.
- Полієнко А.Ю. Волонтерська допомога Збройним Силам України як складова виховної діяльності закладів загальної середньої освіти в роки російсько-української війни XXI ст. Матеріали науково-практичної конференції «Восьмі Фльорівські читання». Чернігів, 2023. С. 120–124.
- Полієнко А. Ю. Громадська ініціатива та її роль у волонтерстві в роки російсько-української війни XXI століття. Помаранчева революція та Революція Гідності – ключові події сучасного українського націєтворення: матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (Черкаси, 20 листопада 2024 р.). Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2024. С. 90–94.
- Полієнко А. Ю. Соціально-психологічні чинники збереження психічного здоров'я військовослужбовців (досвід армії США). Збірник наукових праць слухачів Інституту стратегічних комунікацій. Ч. 2. Київ: НУОУ, 2025. С. 45–56.
- Методичні рекомендації «Порядок роботи командувача (командира), органу військового управління по організації взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування щодо підготовки населених пунктів (міст) до оборони» / Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, Центральний науково-дослідний інститут збройних сил України. Київ, 2026. (Для службового користування). У співавторстві.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринь Олена Володимирівна

2. Olena V. Hryn

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8307-8070

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маховська Світлана Леонідівна
2. Svitlana Makhovska

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1836-6268

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лисенко Олександр Євгенович
2. Oleksandr Lysenko

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4003-6433

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Mt5aOh4AAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Інститут історії України Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416981

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Олександр Борисович
2. Oleksandr KOVALENKO

Кваліфікація: к. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8382-0159

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дорохіна Тамара Федорівна

2. Tamara Dorochina

Кваліфікація: к. і. н., доц., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9936-6226

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Третяк Олена Станіславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Третяк Олена Станіславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Василенко Тетяна Станіславівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна